PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY Z NOWĄ ERĄ 2018/2019

GEOGRAFIA
POZIOM ROZSZERZONY

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
GIMNAZJUM I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	GIMNAZJUM 1. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej. Zdający: 4) identyfikuje położenie i charakteryzuje odpowiadające sobie obiekty geograficzne na fotografiach […] oraz mapach topograficznych.

Poprawne odpowiedzi
schronisko Pod Łabskim Szczytem – 1
Wodospad Kamieńczyka – 3
placówka GOPR – 4

Schemat punktowania
1 p. – przyporządkowanie poprawnych numerów do trzech obiektów.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	1. Źródła informacji geograficznej. Zdający: 3) odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […].

Poprawna odpowiedź
Twarożnik

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnej nazwy skały.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	1. Źródła informacji geograficznej. Zdający: 3) odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […]; 5) formułuje zależności przyczynowo-skutkowe […] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego […].

Przykładowe odpowiedzi
– Nartostrada Puchatek jest położona na wyższej wysokości niż trasy zjazdowe wzdłuż wyciągów narciarskich zlokalizowanych w sąsiedztwie stacji kolejowej Szklarska Poręba Górna.
– Tylko Nartostrada Puchatek jest położona na stoku o ekspozycji północnej.
– Tylko Nartostrada Puchatek leży na obszarze zalesionym.

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch poprawnych argumentów.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 4. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	1. Źródła informacji geograficznej. Zdający: 3) odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […].

Przykładowe odpowiedzi
– Piętrowe zróżnicowanie roślinności (lasy do ok. 1200 m n.p.m., a powyżej – kosodrzewina).
– Duże zróżnicowanie wysokości (od ok. 820 m n.p.m. do 1361 m n.p.m.).
– Obecność licznych ostańców skalnych po obu stronach szlaku.
– Występowanie potoków, np. Wąski Potok, Kamieńczyk.
– Duże zalesienie do wysokości ok. 1200 m n.p.m.

Schemat punktowania
1 p. – podanie trzech poprawnych cech przyrodniczych.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 5. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	1. Źródła informacji geograficznej. Zdający: 2) oblicza odległości w terenie oraz powierzchnię na podstawie map wykonanych w różnych skalach.

Przykładowa odpowiedź
1 cm – 300 m
1 cm^2 – 90 000 m^2
1 cm^2 – 9 ha
9 ha – 1 cm^2
55 ha – x cm^2
x = 6,1 cm^2
Fragment obszaru Karkonoskiego Parku Narodowego zajmuje na mapie 6,1 cm^2.

Schemat punktowania
2 p. – poprawny sposób obliczenia i poprawny wynik.
1 p. – poprawny sposób obliczenia.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 6. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	1. Źródła informacji geograficznej. Zdający: 5) formułuje zależności przyczynowo-skutkowe […] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz dokonuje ich weryfikacji, wykorzystując mapy tematyczne.

Przykładowa odpowiedź
– Pociągi nie mogą pokonywać zbyt dużego nachylenia terenu, dlatego linię kolejową poprowadzono tak, aby omijała wzniesienia i przebiegała przez obszary o możliwie najmniejszym spadku terenu.
– W celu zmniejszenia kosztów budowy tego fragmentu linii kolejowej zrezygnowano z budowy tuneli kolejowych we wzniesieniach. Spowodowało to konieczność poprowadzenia linii tak, aby omijała wzniesienia, czyli krętą trasą – dolinami położonymi pomiędzy wzniesieniami.

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnego wyjaśnienia.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 7. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	1. Źródła informacji geograficznej. Zdający: 3) odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […].

Przykładowe odpowiedzi
– Szklarska Poręba jest położona na obszarze górskim odznaczającym się wysoką sumą opadów atmosferycznych w ciągu roku, głównie w okresie letnim, oraz występowaniem gwałtownych, obfitych ulew.
– Szklarska Poręba jest położona w dolinie rzeki Kamiennej, do której uchodzą liczne górskie potoki o dużym spadku.
– Duże nachylenie terenu sprzyja szybkiemu spływowi dużej ilości wody, zwłaszcza po gwałtownych ulewach.
– Mało przepuszczalne podłoże utrudnia wsiąkanie wody opadowej i jednocześnie sprzyja szybkiemu spływowi wody.

Schemat punktowania
2 p. – podanie trzech poprawnych cech.
1 p. – podanie dwóch poprawnych cech.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 8. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	2. Ziemia we Wszechświecie. Zdający: 3) wskazuje konsekwencje ruchów Ziemi.

Poprawna odpowiedź
D

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnej odpowiedzi.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 9. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	2. Ziemia we Wszechświecie. Zdający: 1) charakteryzuje ciała niebieskie tworzące Układ Słoneczny.

Poprawna odpowiedź

Im większa odległość planet od Słońca, tym dłuższy jest czas ich obiegu wokół Słońca.
Im większa odległość planet od Słońca, tym mniejsza jest prędkość ich ruchu po orbicie.

Schemat punktowania

1 p. – podanie poprawnej prawidłowości.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 10. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	2. Ziemia we Wszechświecie. Zdający: 5) oblicza szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi w dniach równonocy i przesileń.

Przykładowe odpowiedzi

Sposób 1:
$h = 90° - \varphi + \delta$
$\varphi = 90° - h + \delta$
$\varphi = 90° - 30° + 23°26'$
$\varphi = 83°26'S$
(dopuszcza się wartość deklinacji 23°27 i wynik 83°27'S)

Sposób 2:
$h_{gN} = 90° + \varphi - \delta$
$\varphi = -90° + h_{gN} + \delta$
$\varphi = -90° + 30° - 23°26'$
$\varphi = -90° + 6°34'$
$\varphi = -83°26'$ czyli $\varphi = 83°26'S$
(dopuszcza się wartość deklinacji 23°27' i wynik –83°27' lub 83°27'S)

Szerokość geograficzna miejsca wynosi 83°27'S.

Schemat punktowania

2 p. – poprawny sposób obliczenia i poprawny wynik.
1 p. – poprawny sposób obliczenia.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 11. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	3. Sfery Ziemi – atmosfera. Zdający: 2) wskazuje przyczyny nierównomiernego rozkładu […] opadów.

Przykładowe odpowiedzi
Obszar A
– to Wielka Kotlina znajdująca się na wschód od Gór Nadbrzeżnych. Masy wilgotnego powietrza, które nadciągają od strony Oceanu Spokojnego, oddają wilgoć na dowietrznych stokach tych gór. Powietrze po pokonaniu Gór Nadbrzeżnych jest już w znacznej mierze suche. W efekcie opady atmosferyczne są tam niewielkie.
Obszar B
– to Wielkie Równiny znajdujące się w bardzo dużej odległości zarówno od Oceanu Spokojnego, jak i Oceanu Atlantyckiego, co powoduje, że wpływ wilgotnych mas powietrza pochodzenia oceanicznego jest niewielki i dlatego opady atmosferyczne są małe.

Schemat punktowania
2 p. – poprawne wyjaśnienie przyczyn na obszarze A i B.
1 p. – poprawne wyjaśnienie przyczyn na obszarze A lub B.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 12. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	10. Geografia Polski – środowisko przyrodnicze. Zdający: 3) charakteryzuje klimat Polski na podstawie danych liczbowych […].

Poprawne odpowiedzi
1. D
2. C
3. A
4. B

Schemat punktowania
2 p. – poprawne przyporządkowanie czterech stacji meteorologicznych.
1 p. – poprawne przyporządkowanie trzech stacji meteorologicznych.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 13.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	3. Sfery Ziemi – atmosfera. Zdający: 1) wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w […] wyższych szerokościach geograficznych oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące).

Poprawna odpowiedź
A3

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnej odpowiedzi.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 13.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	3. Sfery Ziemi – atmosfera. Zdający: 1) […] opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące); 6) przygotowuje krótkoterminową prognozę pogody na podstawie mapy synoptycznej oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych.

Przykładowa odpowiedź

Temperatura powietrza w Warszawie była wyższa niż w Szczecinie, ponieważ obszar Warszawy znajdował się pod wpływem ciepłej masy powietrza napływającej za ciepłym frontem atmosferycznym, natomiast Szczecin znajdował się pod wpływem chłodnej masy powietrza, która napłynęła nad obszar miasta za chłodnym frontem atmosferycznym.

Schemat punktowania

1 p. – poprawne wyjaśnienie.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 13.3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	3. Sfery Ziemi – atmosfera. Zdający: 1) […] opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące); 6) przygotowuje krótkoterminową prognozę pogody na podstawie mapy synoptycznej oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych.

Poprawne odpowiedzi

1. P
2. F
3. P

Schemat punktowania

1 p. – podanie trzech poprawnych odpowiedzi.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 14.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie […] wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	4. Sfery Ziemi – hydrosfera. Zdający: 8) […] ocenia […] gospodarcze znaczenie wód podziemnych.

Przykładowe odpowiedzi
– Wykorzystywanie wód mineralnych i termalnych w lecznictwie (balneologii) i rekreacji.
– Wykorzystywanie wód termalnych w energetyce i ciepłownictwie, np. do ogrzewania budynków mieszkalnych.
– Wykorzystywanie wód podziemnych w procesach produkcyjnych niektórych zakładów przemysłu spożywczego, np. produkujących napoje.

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch poprawnych przykładów.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 14.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie […] wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	4. Sfery Ziemi – hydrosfera. Zdający: 8) […] ocenia przyrodnicze znaczenie wód podziemnych.

Przykładowe odpowiedzi
– Zwiększenie naturalnej retencji wód.
– Spowolnienie obiegu wody w przyrodzie.
– Wyrównywanie przepływów rzek, szczególnie podczas niżówek.
– Umożliwianie procesów życiowych roślin i innych organizmów występujących w glebie nawet w czasie długotrwałego braku opadów atmosferycznych.
– Przyczynianie się do powstawania gleb bagiennych.

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch poprawnych przykładów.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 15.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
ZAKRES PODSTAWOWY III. Rozumienie relacji człowiek – przyroda – społeczeństwo w skali globalnej i regionalnej.	ZAKRES PODSTAWOWY 3. Relacja człowiek – środowisko przyrodnicze a zrównoważony rozwój. Zdający: 1) […] potrafi przewidzieć przyrodnicze i pozaprzyrodnicze przyczyny i skutki zakłóceń równowagi ekologicznej.

Przykładowa odpowiedź
– Uwolnienie wody retencjonowanej w lodzie gruntowym powodujące zwiększenie przepływów rzek.
– Uwalnianie większych ilości metanu w wyniku beztlenowego rozkładu z materii organicznej zawartej w glebie.

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnego przykładu.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 15.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
ZAKRES PODSTAWOWY III. Rozumienie relacji człowiek – przyroda – społeczeństwo w skali globalnej i regionalnej.	ZAKRES PODSTAWOWY 3. Relacja człowiek – środowisko przyrodnicze a zrównoważony rozwój. Zdający: 1) […] potrafi przewidzieć przyrodnicze i pozaprzyrodnicze przyczyny i skutki zakłóceń równowagi ekologicznej.

Przykładowe odpowiedzi
- Zwiększenie głębokości rozmarzania gruntu wymusi konieczność wzmacniania i pogłębiania fundamentów.
- Fundamenty istniejących budynków mogą stracić stabilność. Doprowadziłoby to do katastrof budowlanych.

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnego przykładu.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 16.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	5. Sfery Ziemi – litosfera. Zdający: 1) opisuje […] główne grupy i rodzaje skał […].

Poprawne odpowiedzi
wodnym, mezozoicznej, osadowych organicznych, kalcyt

Schemat punktowania
1 p. – poprawne uzupełnienie wszystkich luk w zdaniach.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 16.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	5. Sfery Ziemi – litosfera. Zdający: 6) charakteryzuje zjawiska wietrzenia […] chemicznego (np. kras) […] i opisuje produkty i formy powstałe w wyniku tych procesów.

Przykładowa odpowiedź
Na fotografii przedstawiono wejście do jaskini, która powstała w wyniku krasowienia. Woda zawierająca dwutlenek węgla, czyli tlenek węgla(IV), krążąc w szczelinach skał zawierających węglan(IV) wapnia, rozpuszcza skały. Szczeliny stopniowo powiększają się, tworząc puste przestrzenie – jaskinie.

Schemat punktowania
1 p. – poprawne wyjaśnienie procesu krasowienia.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 17. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	5. Sfery Ziemi – litosfera. Zdający: 2) charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi […].

Poprawne odpowiedzi

wodnym, mezozoicznej, Wyżynę Krakowsko-Częstochowską

Schemat punktowania

1 p. – poprawne uzupełnienie wszystkich luk w zdaniach.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 18.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	5. Sfery Ziemi – litosfera. Zdający: 8) wykazuje wpływ cech budowy geologicznej […] na grawitacyjne ruchy masowe […].

Przykładowa odpowiedź

Większe prawdopodobieństwo wystąpienia osuwiska jest na stoku południowym.
Przykładowe uzasadnienie:
Nachylenie warstw skalnych jest w większym stopniu zgodne z nachyleniem stoku południowego niż stoku północnego.

Schemat punktowania

1 p. – podanie poprawnego stoku oraz uzasadnienie wskazujące na kierunek nachylenia warstw skalnych.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 18.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	10. Geografia Polski – środowisko przyrodnicze. Zdający: 1) opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną […]; 2) […] określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie wybranych krain geograficznych.

Poprawna odpowiedź

B

Schemat punktowania

1 p. – podanie poprawnej odpowiedzi.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 19.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	5. Sfery Ziemi – litosfera. Zdający: 9) opisuje cechy ukształtowania powierzchni Ziemi jako efekt oddziaływania procesów wewnętrznych i zewnętrznych dla wybranego regionu.

Przykładowa odpowiedź
Andy powstały w wyniku kontaktu dwóch płyt litosfery – płyty oceanicznej podchodzącej pod płytę kontynentalną. W wyniku subdukcji osady morskie gromadzone na powierzchni płyty oceanicznej były zdzierane na krawędzi płyty kontynentalnej, ulegały fałdowaniu i wypiętrzeniu, tworząc góry.

Schemat punktowania
1 p. – poprawne wyjaśnienie.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 19.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	5. Sfery Ziemi – litosfera. Zdający: 5) charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi […].

Poprawna odpowiedź
– wulkanizm
– trzęsienia ziemi
– zjawiska plutoniczne

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch poprawnych przykładów procesów wewnętrznych.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 20. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	10. Geografia Polski – środowisko przyrodnicze. Zdający: 1) opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną, wykazuje wpływ […] zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju.

Poprawna odpowiedź
Czynnik rzeźbotwórczy: wody płynące (cieki okresowe)*
Proces rzeźbotwórczy: erozja wodna

*Za poprawną odpowiedź należy uznać także: występowanie w podłożu skały lessowej, podatnej na wypłukiwanie.

Schemat punktowania
1 p. – podanie nazwy czynnika i nazwy procesu rzeźbotwórczego.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 21. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	10. Geografia Polski – środowisko przyrodnicze. Zdający: 9) wyjaśnia występowanie gleb […] niestrefowych w Polsce.

Poprawna odpowiedź
Żuławy Wiślane

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnej odpowiedzi.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 22.1. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	6. Sfery Ziemi – pedosfera i biosfera. Zdający: 3) wyjaśnia […] piętrowość roślinną na Ziemi […].

Przykładowe odpowiedzi
Miejsce oznaczone na mapie literą E
Zbiorowisko roślinne: wiecznie zielone lasy
Przykładowe wyjaśnienie:
– Występowanie wiecznie zielonych lasów jest spowodowane obfitymi opadami atmosferycznymi wynikającymi z wznoszących ruchów powietrza (konwekcji) w strefie równikowej.
– Występowanie wiecznie zielonych lasów jest spowodowane obfitymi opadami atmosferycznymi związanymi z obecnością na tym obszarze stałego niżu równikowego.
– Występowanie wiecznie zielonych lasów jest spowodowane obfitymi opadami atmosferycznymi pochodzącymi z wilgotnych mas powietrza napływających znad Atlantyku.

Miejsce oznaczone na mapie literą W
Zbiorowisko roślinne: trawy
Przykładowe wyjaśnienie:
Występowanie traw w miejscu oznaczonym na mapie literą W wynika z bardzo małych (skąpych) opadów atmosferycznych, do czego przyczynia się chłodny prąd morski (Prąd Peruwiański / Prąd Humboldta).

Schemat punktowania
2 p. – podanie poprawnej nazwy zbiorowiska roślinnego i wyjaśnienie przyczyny jego występowania w miejscach E i W.
1 p. – podanie poprawnej nazwy zbiorowiska roślinnego i wyjaśnienie przyczyny jego występowania w miejscu E lub W.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 22.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	4. Sfery Ziemi – hydrosfera. Zdający: 9) Zdający wyjaśnia przyczyny różnej wysokości występowania granicy wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych.

Przykładowe odpowiedzi
Tylko w miejscu E wielkość rocznej sumy opadów atmosferycznych (śniegu) jest większa od wielkości ablacji mas śnieżnych i dlatego tylko tam ze śniegu mogą tworzyć się lodowce.
W miejscu W lodowce nie tworzą się ze względu na niedostatek opadów atmosferycznych (śniegu).

Schemat punktowania
1 p. – poprawne wyjaśnienie, uwzględniające przyczyny klimatyczne.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 23. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	7. Klasyfikacja państw świata. Zdający: 3) odczytuje na mapach aktualny podział polityczny. 9. Działalność gospodarcza na świecie. Zdający: 14) wskazuje […] skutki integracji politycznej.

Poprawne odpowiedzi
1. P
2. F
3. P

Schemat punktowania
1 p. – podanie trzech poprawnych odpowiedzi.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 24. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	8. Ludność. Zdający: 1) analizuje, wyjaśnia i ocenia warunki przyrodnicze dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata).

Poprawne odpowiedzi
Obszary 1 i 4
A – G
B – E
Obszary 2 i 3
C – E
D – F

Schemat punktowania
2 p. – poprawne przyporządkowanie warunków przyrodniczych oraz przykładów ich wpływu na życie i gospodarkę do obszarów 1 i 4, 2 i 3.
1 p. – poprawne przyporządkowanie warunków przyrodniczych oraz przykładów ich wpływu na życie i gospodarkę do obszarów 1 i 4 lub 2 i 3.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 25. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	8. Ludność. Zdający: 11) charakteryzuje zróżnicowanie religijne ludności świata i ocenia wpływ religii na postawy społeczne i gospodarkę.

Poprawne odpowiedzi

1. Islam; C, D
2. Hinduizm; A, F
3. Buddyzm; B, E

Schemat punktowania

2 p. – poprawne przyporządkowanie religii i jej wpływu na gospodarkę i społeczeństwo do trzech państw.
1 p. – poprawne przyporządkowanie religii i jej wpływu na gospodarkę i społeczeństwo do dwóch państw.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 26.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	11. Geografia Polski – zagadnienia ludnościowe. Zdający: 2) analizuje okresowe zmiany salda migracji […] wewnętrznych oraz wyjaśnia ich przyczyny.

Poprawna odpowiedź

Lata: 1975–1980
Przykładowa przyczyna:

– Dynamiczny rozwój przemysłu w miastach i związane z tym zapotrzebowanie na pracowników przybywających ze wsi i osiedlających się w miastach.
– Miasta oferowały lepsze warunki mieszkaniowe (nastąpił rozwój budownictwa wielorodzinnego, tzw. wielkiej płyty) i możliwości zdobycia pracy, zwłaszcza w przemyśle lub w usługach.

Schemat punktowania

1 p. – podanie poprawnych lat i poprawnej przyczyny.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 26.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	11. Geografia Polski – zagadnienia ludnościowe. Zdający: 2) analizuje okresowe zmiany salda migracji […] wewnętrznych oraz wyjaśnia ich przyczyny.

Przykładowe odpowiedzi
– Przenoszenie się ludności miast na wieś (na obszary stref podmiejskich) w poszukiwaniu bardziej komfortowych / mniej uciążliwych warunków do życia.
– Zahamowanie migracji ludności wsi do miast spowodowane trudnościami w zdobywaniu miejsc pracy.
– Restrukturyzacja gospodarki i związane z tym wyjazdy z miast na wieś / powroty zwalnianych pracowników.

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch poprawnych przyczyn.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 27.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	11. Geografia Polski – zagadnienia ludnościowe. Zdający: 1) charakteryzuje rozwój demograficzny Polski w wybranych okresach na podstawie danych statystycznych i wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności Polski wraz z rozwojem gospodarczym […].

Poprawne odpowiedzi
1. F
2. P
3. P

Schemat punktowania
1 p. – podanie trzech poprawnych odpowiedzi.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 27.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	11. Geografia Polski – zagadnienia ludnościowe. Zdający: 1) charakteryzuje rozwój demograficzny Polski w wybranych okresach na podstawie danych statystycznych i wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności Polski wraz z rozwojem gospodarczym […].

Przykładowe odpowiedzi
– Między 1990 a 2015 rokiem zmniejszył się udział ludności w wieku przedprodukcyjnym.
– Między 1990 a 2015 rokiem zwiększył się udział ludności w wieku poprodukcyjnym.
– Między 1990 a 2015 rokiem wzrosła średnia długość trwania życia.

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch poprawnych argumentów.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 28. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
ZAKRES PODSTAWOWY II. Formułowanie i weryfikowanie hipotez dotyczących problemów współczesnego świata.	ZAKRES PODSTAWOWY 2. Zróżnicowanie gospodarcze świata. Zdajacy: 1) […] podaje przyczyny dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionów świata.

Poprawna odpowiedź
Niger

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnej nazwy państwa.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 29.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
ZAKRES PODSTAWOWY I. Wykorzystanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów przyrodniczych, gospodarczych, społecznych, kulturowych i politycznych.	ZAKRES PODSTAWOWY 2. Zróżnicowanie gospodarcze świata. Zdający: 3) opisuje główne obszary upraw i chowu zwierząt na świecie, wyjaśnia ich zróżnicowanie przestrzenne.

Przykładowa odpowiedź
Obszary upraw z przewagą pszenicy znajdują się w północno-zachodniej części Indii, gdzie są większe roczne sumy opadów, natomiast obszary upraw z przewagą prosa i sorgo znajdują się w centralnej części kraju, gdzie roczne sumy opadów są mniejsze.

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnego wniosku z uwzględnieniem wielkości opadów atmosferycznych.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 29.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
ZAKRES PODSTAWOWY I. Wykorzystanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów przyrodniczych, gospodarczych, społecznych, kulturowych i politycznych.	ZAKRES PODSTAWOWY 2. Zróżnicowanie gospodarcze świata. Zdający: 3) opisuje główne obszary upraw i chowu zwierząt na świecie, wyjaśnia ich zróżnicowanie przestrzenne.

Przykładowa odpowiedź
– Ryż jest rośliną, która w okresie wegetacji potrzebuje bardzo dużo wody. W Bangladeszu dużo wody zapewniają intensywne opady deszczu pochodzenia monsunowego. Są one szczególnie obfite ze względu na nadmorskie położenie tego kraju.
– Ryż jest rośliną, która w okresie wegetacji potrzebuje bardzo dużo wody. W Bangladeszu jest bardzo dobrze rozwinięta sieć wód powierzchniowych (kraj jest położony w delcie Gangesu i Brahmaputry) i dlatego woda pochodząca z rzek może służyć do nawadniania pól uprawnych.
– Ryż jest rośliną, która wymaga ciepłego klimatu. Temperatura powietrza w okresie kwitnienia i dojrzewania powinna przekraczać 20°C. Taka temperatura występuje w Bangladeszu położonym w zasięgu oddziaływania klimatu zwrotnikowego wilgotnego.

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnego wyjaśnienia z uwzględnieniem warunków środowiska przyrodniczego.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 29.3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
ZAKRES PODSTAWOWY I. Wykorzystanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów przyrodniczych, gospodarczych, społecznych, kulturowych i politycznych.	ZAKRES PODSTAWOWY 2. Zróżnicowanie gospodarcze świata. Zdający: 3) opisuje główne obszary upraw i chowu zwierząt na świecie, wyjaśnia ich zróżnicowanie przestrzenne.

Poprawna odpowiedź
Zwierzę gospodarskie: trzoda chlewna
Przykładowe wyjaśnienie:
Większość ludności Pakistanu wyznaje islam, religię uznającą świnię za zwierzę nieczyste i zakazującą spożywania mięsa wieprzowego.

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnej nazwy zwierzęcia gospodarskiego i poprawnego wyjaśnienia.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 30. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących […] życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	9. Działalność gospodarcza na świecie. Zdający: 2) wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi i rozmieszczeniem ludności oraz charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie.

Przykładowa odpowiedź
Wędrówki ludzi ze stadami zwierząt na zaznaczonym na mapie obszarze są uzależnione od okresowo zmieniających się zasobów wody oraz świeżej trawy. Kierunek i rytm wędrówek pasterzy ściśle wiąże się więc z rocznym rytmem opadów atmosferycznych (występowanie pory deszczowej i pory suchej), który jest następstwem cyklicznego przesuwania się całego układu krążenia powietrza w strefie międzyzwrotnikowej (w zależności od miejsca górowania Słońca – na północ lub na południe).

Schemat punktowania
1 p. – opisanie poprawnej zależności między chowem zwierząt a cechą klimatu.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 31.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
ZAKRES PODSTAWOWY III. Rozumienie relacji człowiek – przyroda – społeczeństwo w skali globalnej i regionalnej.	ZAKRES PODSTAWOWY 2. Zróżnicowanie gospodarcze świata. Zdający: 7) charakteryzuje cechy gospodarki morskiej […].

Poprawne odpowiedzi
Peru, Stany Zjednoczone, Rosja

Schemat punktowania
1 p. – podanie trzech poprawnych nazw państw.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 31.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących […] życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	7. Klasyfikacja państw świata. Zdający: 3) odczytuje na mapach aktualny podział polityczny.

Poprawne odpowiedzi
Chiny, Indonezja

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch poprawnych nazw państw.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 32. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących […] życia i gospodarki człowieka […].	9. Działalność gospodarcza na świecie. Zdający: 14) wskazuje i uzasadnia […] negatywne skutki globalizacji […].

Przykładowe odpowiedzi
<u>Kraje o niskim poziomie rozwoju gospodarczego</u>
– Import towarów o wyższej jakości i jednocześnie niższej cenie powoduje zmniejszenie popytu na towary wytwarzane przez krajowych producentów. Pociąga to za sobą spadek produkcji, a w efekcie redukcję etatów i wzrost bezrobocia.
– Dzięki globalizacji możliwy jest transfer nowoczesnych technologii oraz metod zarządzania z krajów o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego do krajów słabiej rozwiniętych gospodarczo. Prowadzi to do zwiększenia wydajności produkcji, a w efekcie do zmniejszenia zapotrzebowania na siłę roboczą i do wzrostu bezrobocia.

<u>Kraje o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego</u>
– Swobodny przepływ osób między państwami sprawia, że do krajów o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego przybywa coraz więcej imigrantów z biedniejszych państw. Ze względu na niższe oczekiwania finansowe są oni chętnie zatrudniani, a to przyczynia się do wzrostu bezrobocia wśród lokalnej ludności.
– Ułatwiony przepływ kapitału, towarów i usług dzięki globalizacji powoduje wzrost bezrobocia w krajach o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego. Dzieje się tak, ponieważ wiele firm z tych krajów przenosi swoją działalność do krajów o niskim poziomie rozwoju gospodarczego, w których jest ona bardziej opłacalna m.in. ze względu na niższe koszty pracy czy mniej restrykcyjne normy w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego.

Schemat punktowania
2 p. – podanie dwóch poprawnych argumentów.
1 p. – podanie jednego poprawnego argumentu.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 33. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	9. Działalność gospodarcza na świecie. Zdający: 13) analizuje kierunki geograficzne […] eksportu […] w wybranych państwach.

Przykładowe odpowiedzi
– Głównym kierunkiem eksportu Filipin, Malezji i Tajlandii są kraje azjatyckie.
– Filipiny, Malezja i Tajlandia eksportują towary i usługi głównie do krajów o najwyższej wartości PKB na świecie.
– Spośród państw nieazjatyckich głównym partnerem handlowym Filipin, Malezji i Tajlandii w eksporcie są Stany Zjednoczone.

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch poprawnych wniosków.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 34. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	12. Geografia Polski – działalność gospodarcza. Zdający: 2) wskazuje zmiany strukturalne zachodzące w polskim rolnictwie.

Przykładowa odpowiedź
Różnice w przeciętnej powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie rolnym w województwach małopolskim i zachodniopomorskim wynikają głównie z uwarunkowań historycznych. W przypadku województwa małopolskiego, obejmującego obszar dawnej Galicji, dominacja bardzo małych gospodarstw rolnych (o powierzchni poniżej 5 ha), a więc też mała przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie, spowodowana jest występującym w XIX wieku zjawiskiem przeludnienia wsi i związanego z tym rozdrobnienia gruntów (użytki rolne były dzielone na części między wielu spadkobierców). Natomiast duża przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym w województwie zachodniopomorskim, obejmującym obszary tzw. Ziem Odzyskanych, wynika z dominacji tam po II wojnie światowej wielkoobszarowych państwowych gospodarstw rolnych. Po ich likwidacji w latach 90. XX wieku należące do nich grunty sprzedano stosunkowo niewielkiej liczbie prywatnych gospodarstw rolnych funkcjonujących w tym województwie, co przyczyniło się do wzrostu powierzchni użytków rolnych w gospodarstwach, a w efekcie – wzrostu udziału średnich i dużych gospodarstw rolnych w strukturze wielkościowej.

Schemat punktowania
2 p. – podanie poprawnego wyjaśnienia dla obu województw.
1 p. – podanie poprawnego wyjaśnienia dla jednego województwa.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 35.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	12. Geografia Polski – działalność gospodarcza. Zdający: 4) porównuje […] strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce […].

Przykładowe odpowiedzi
– Wzrost udziału OZE w strukturze produkcji energii elektrycznej.
– Spadek udziału węgla brunatnego w strukturze produkcji energii elektrycznej.
– Powstanie elektrowni atomowej i szybki wzrost udziału paliwa jądrowego w strukturze produkcji energii elektrycznej.

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch poprawnych zmian.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 35.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących […] życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	12. Geografia Polski – działalność gospodarcza. Zdający: 4) porównuje […] strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce […].

Przykładowa odpowiedź
– Elektrownie atomowe wymagają paliwa jądrowego, którym Polska nie dysponuje. Spowoduje to konieczność importu surowca do tego typu elektrowni, a tym samym uzależnienie od krajów, które będą go Polsce dostarczały.
– Elektrownie atomowe produkują radioaktywne odpady, które wymagają długoletniego składowania w bezpiecznych warunkach. Należy zabezpieczyć środki finansowe na to przedsięwzięcie oraz znaleźć i przystosować miejsca na składowanie tych odpadów.
– Nastąpi spadek zatrudnienia w górnictwie związany z likwidacją kopalni węgla brunatnego w następstwie wyczerpywania się jego złóż.
– Jednym z problemów może być pozyskanie ogromnych funduszy na inwestycje w budowę nowych bloków energetycznych w elektrowniach oraz modernizację już istniejących w celu zwiększenia produkcji energii elektrycznej.

Schemat punktowania
1 p. – przedstawienie poprawnego problemu wynikającego z prognozowanych zmian w przemyśle paliwowo-energetycznym w Polsce.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 36. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących […] życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	12. Geografia Polski – działalność gospodarcza. Zdający: 4) porównuje […] strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce […].

Przykładowa odpowiedź
– W Polsce i we Francji dominuje jeden typ elektrowni wykorzystujących określone źródła energii.
– Przynajmniej ¾ produkcji energii elektrycznej w Polsce i we Francji pochodzi z jednego typu elektrowni.

Schemat punktowania
1 p. – sformułowanie poprawnej cechy struktury produkcji energii elektrycznej wspólnej dla Polski i Francji.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.